

Register Number

Language – Part IV – SANSKRIT
(Poetry, Grammar, Prose, Drama & Translation)

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचना : (1) छपाई की स्वच्छता के लिए प्रश्न पत्र की जाँच करें। यदि स्वच्छता में कोई कमी नजर आए, तो तुरंत कक्षा पर्यवेक्षक को सूचित करें।

(2) प्रश्नों का उत्तर देने के लिए नीले या काले स्याही का उपयोग करें।

Instructions : (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.

(2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline.

N.B. : (i) Answers should be in English, Sanskrit or Tamil except for those that are to be answered in Sanskrit.

(ii) In writing Sanskrit, Devanāgarī Script should be used.

I. (a) पञ्चानां पदानां अर्थ लिखत -

5x1=5

(Write the meaning for any five) :

1. धीः
2. प्रजाः
3. तरवः
4. तुष्टा
5. प्राज्यम्
6. मांसम्

(b) पञ्चसन्धत्त -

5x1=5

(Combine any five) :

7. सत्रे + अभवत्
8. स्यात् + निशि
9. तोषयेत् + न
10. इव + अश्रितः
11. राजा + इन्दुः
12. मद + अन्धः

[Turn over

- (c) पञ्चानां सन्धिं विघटयत - 5x1=5
 (Split any five) :
 13. प्रणवश्छन्दसां
 14. संपद्विनिमयेन
 15. नासद्भिः
 16. क्षीरनिधाविव
 17. अध्वरस्येव
 18. शशसैकपुरीम्
- (d) पञ्चानां विपरीतपदानि लिखत - 5x1=5
 (Write the opposite for any five) :
 19. धर्मः
 20. विनयः
 21. महताम्
 22. प्रज्ञः
 23. आतुरः
 24. कार्यम्
- (e) घटनां पठित्वा क्रमेण लिखत - 5x1=5
 (Jumbled sentences) :
 25. श्रीमद्भगवद्गीता संसारे प्रसिद्धा ।
 26. तत्र अर्जुनः युद्धभूमौ पितामहान्, मातामहान्, गुरून्, सुहृदश्च अपश्यत् ।
 27. तत्र अर्जुनः अहं युद्धं न करिष्यामि इत्यवदत् ।
 28. पञ्चपाण्डवाः कौरवाश्च युद्धं कर्तुं कुरूक्षेत्रं अगच्छन् ।
 29. श्री कृष्णः अर्जुनाय श्रीमद्भगवद्गीताम् उपादिशत् ।
- (f) योजयत - 5x1=5
 (Match the following) :
 30. कालिदासः - भजगोविन्दम्
 31. चाणक्यः - विदुरनीतिः
 32. पतञ्जलिः - कुमारसंभवम्
 33. विदुरः - अर्थशास्त्रम्
 34. शङ्कराचार्यः - योगसूत्रम्

- (g) 35. अनुच्छेदलेखनम् - 5x1=5
 (Comprehension) :
 विवेकानन्दस्य अपरं नाम नरेन्द्रः इति। तस्य जन्म 1863 तमे वर्षे कलकत्ता नगरे अभवत्। तस्य पिता विश्वनाथदत्तः, माता च भुवनेश्वरी। सः अत्यन्तं मेधावी आसीत्। सः भाषणे नितरां समर्थः। स्वभाषणकौशलेन लोकान् सर्वान् सः वशीकृतवान्। किं च रामकृष्णशिष्यः सः तन्नाम्ना सर्वत्र मठानां स्थापनमकरोत्।।
- प्रश्नाः**
- (1) विवेकानन्दस्य अपरं नाम किम्?
 - (2) विवेकानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत्?
 - (3) तस्य पितरौ कौ?
 - (4) केन सः सर्वान् लोकान् वशीकृतवान्?
 - (5) कस्य शिष्यः विवेकानन्दः?
- (h) समीचीनमुत्तरं चिनुत - 5x1=5
 (Choose the **correct** answer) :
 36. आचारः परमः (अर्थः/ धर्मः)
 37. पुरुषस्यभूषणम् (विद्या / चन्दनम्)
 38. विष्णोः अवतारः (दश / एकादश)
 39. भारते ऋतवः (पञ्च / षट्)
 40. रावणस्य भ्राता (विभीषणः / रामः)
- II. (a) **पञ्चानां** एकपदेन उत्तरत - 5x1=5
 (Answer **any five** in one word) :
 41. भागवतपुराणं नाम किम्?
 42. उज्जयिन्यां कः आसीत्?
 43. शुकनासस्य आत्मजः कः?
 44. का भाषा कम्प्यूटरस्य कृते सर्वोत्तमा भवति?
 45. जलाशये के अवसन्?
 46. धर्मात्मा कः?
- (b) **पञ्चानां** उत्तरं लिखत - 5x1=5
 (Answer **any five** of the following) :
 47. नैमिशारण्ये के वसन्ति?
 48. कौ सुखमेधेते?
 49. विलासवत्याः वदनं कीदृशम्?
 50. कैः सहितः रामः राज्यमकारयत्?
 51. कलौयुगे प्रायेण के मन्दाः?
 52. चन्द्रापीडस्य पितरौ कौ?

- III. (a) **एकस्य** सुबन्तरूपाणि लिखत - 1x5=5
 (Decline **any one**) :
 53. द्विशब्दः
 54. एकशब्दः
- (b) **एकस्य** तिङन्तरूपाणि लिखत - 1x5=5
 (Conjugate **any one**)
 55. यत-प्रयत्ने-लोट्
 56. पच् (पाके) लुट्
- IV. (a) **एकस्य** सविस्तरं उत्तरं लिखत - 1x10=10
 (Answer in detail for **any one**) :
 57. भागवतस्य उत्पत्तिः कथं भवतीति यथाग्रन्थं विवृणुत -
 58. रामशासनं स्वभाषया विवृणुत -
- (b) **एकस्य** सविस्तरं निबन्धः लिखत - 1x10=10
 (Write an essay for **any one**) :
 59. द्रौपद्याः वचनं स्वभाषया लिखत -
 60. मत्स्यत्रय-कथां स्वभाषया वर्णयत -
- V. **एकं** पत्रं लिखत - 1x10=10
 (Write the Letter for **any one**) :
 61. ग्रामोत्सवाय विरामपत्रं लिखत ।
 62. ज्वरार्थं अध्यापकाय विरामपत्रमेकं लिखत ।
- VI. श्लोकद्वयं अनुवदत - 2x5=10
 (Translate **any two** Slokas) :
 63. स्वायत्तमेकान्तगुणं विधात्रा
 विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः ।
 विशेषतः सर्वविदां समाजे
 विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥
64. पापान्निवारयति योजते हिताय
 गुह्यं निगूहति गुणान्प्रकटीकरोति ।
 आपद्रुतं च न जहाति ददाति काले
 सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥
65. भवन्ति नम्रास्तरवः फलोद्गमैः
 नवाम्बुभिर्दूरविलम्बिनोघनाः ।
 अनुद्धताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः
 स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ॥